

Magyar Kémiaoktatásért díj – 2023

1999-ben a Richter Gedeon Nyrt. életre hívta a Richter Gedeon Alapítvány a Magyar Kémiaoktatásért nevű alapítványt. Az alapítvány célja a magyarországi kémiaoktatás támogatása, melynek során évről évre díjazza az általános iskolai és középiskolai kémiatanárok legjobbait. Idén 24. alkalommal adták át a díjat, melyet az alapítvány kuratóriuma ítél oda a díjra felterjesztett pályázatok alapján.

A pályázaton javasolt tanárok közül a kuratórium azt a négyet választja ki, akik éveken keresztül a legtöbbet teszik a kémia iránti érdeklődés felkeltéséért, elkötelezett és sikeres cselekvői a tehetséggondozásnak, akiknek tanítványai sikeresen szerepeltek hazai és nemzetközi kémiai tanulmányi versenyeken, akiknek tevékenysége túlmutatja saját iskolájukon.

Az elmúlt évekhez hasonlóan a díjátadó idén is a magyar tudományos élet tradicionális otthonában, a Magyar Tudományos Akadémián, a Vörösmarty-teremben volt. Azok, akik nem lehetnek ott, az eseményt online követhették.

Szakács Zoltán, az Alapítvány kuratóriumának elnöke díjátadó köszöntőjében elmondta, hogy napjaink kihívásokkal teli gazdasági helyzetében a jövőbeli fennmaradás és az üzleti siker legbiztosabb záloga a kutatás-fejlesztés folyamatos megújulása, a kreativitás, az innováció. A gyógyszeriparban sajnos ma már a bőrünkön érezzük a minőségi szakmai utánpótlás elégtelenségét, ami hosszú távon veszélybe sodorhatja e szektor jelenleg kiemelkedő hozzájárulását a magyar gazdaság tartós növekedéséhez.

A társadalmi felelősségvállalás iránt is elkötelezett Richternek szívügye, hogy lehetőségeihez mérten jelentős erkölcsi és anyagi elismeréssel jutalmazza az általános iskolákban, a középiskolákban és a középfokú szakképző intézményekben dolgozó legkiválóbb kémiatanárokat. A Richter a díj elnyerésével együtt évekre szóló partneri kapcsolatot kínál minden díjazottnak: várja őket diákjaikkal együtt további szakmai programokra, ahol többek között a gyógyszerkutatás és -gyártás világába is bepillantást nyerhetnek. Végezetül minden lelkes, magas színvonalon oktató kémiatanárnak is üzen: „Mi itt, a Richterben mellettük állunk, köszönetünk, hálánk és elismerésünk illeti őket azért, amit naponta átadnak gyermekeinknek. További erőt, inspirációt, hitet és kitartást kívánunk a munkájukhoz.”

Szántay Csaba, a Richter tudományos főtanácsadója, az Egészségügy- és Oktatástámogatási Iroda vezetője beszédében elmondta, hogy a kémia tanítása egyúttal a természettudományos gondolkodásmód tanítását is jelenti. Ez pedig olyan alapvető belső értékek kialakítása miatt fontos, mint például az igazság rendületlen keresése, az önismeret, fegyelmezettség, logikus gondolkodás, kudarcűrész, erőfeszítés, kitartás, kreativitás, elmélyülés vagy a kritikus gondolkodás.

Ezeknek az értékeknek nemcsak a tudomány művelése miatt van kitüntetett szerepe, hanem azért is, mert ma az áltudományok, a konteók, a dezinformáció, a fake news, a manipulatív közösségi média, a társadalmi polarizáció eddig soha nem látott mértékben vannak jelen a világunkban, eddig soha nem tapasztalt mértékű, ugyanakkor szinte észrevétlenül kialakuló hatást gyakorolva a közgondolkodásra. Ennek ellensúlyozására a tudományos gondolkodás kifejlesztésével együtt járó pozitív attitűdök adhatnak reményt. A tudományos igényességű gondolkodás mi-benlétének, jelentőségének és értékének megértése, megőrzése és terjesztése tehát nemcsak égetően fontos világméretű emberi szükséglet, hanem hatalmas morális felelősség is! A tanáraink ezt a felelősséget hordozzák magukban, annak minden terhével és

Az első sorban a díjazottak (balról jobbra): Bárány Zsolt Béla, Kalydi György, Albertné Gávriss Éva és Terjékiné Tóth Edit Aranka. Hátról balról jobbra: Riedel Miklós, a kuratórium tagja, Szakács Zoltán, a kuratórium elnöke, Szántay Csaba tudományos főtanácsadó, egészségügy- és oktatástámogatási vezető (Richter), Fogarasi József, a kuratórium tagja

küldetéstudatával, akkor is, ha ezt sokan nem értik. *Ezért* fontos a kémia, és általában a tudományos gondolkodás tanítása. *Ezért* kell különösen megbecsülnünk a tanárainkat.

A díjak átadása előtt meghallgathattuk *Döbrentey Ildikó*, Magyar Örökség- és Prima-díjas író és *Levente Péter*, Jászai Mari-, Magyar Örökség- és Prima-díjas színész, rendező, tanár előadásában *Döbrentey Ildikó* „Titkok titka” című meséjét. Ez a mese a világ gyermeki (kutatói!) kíváncsiság által vezérelt megértésének szándékáról és a megértés képességének fokozatos, lélek-emelő kifejlesztéséről szól. A mese kapcsolata az oktatással és a tanulással mélyenszántó üzenetként jelenik meg.

És most nézzük sorban az idei év díjazottjait. Hitvallásukat részben saját gondolataikkal, részben idézetek segítségével fogalmazták meg:

Albertné Gávriss Éva, Budapest V. Kerületi Hild József Általános Iskola

„Minden ránk bízott gyermek olyan kincs, akiért nagy felelősséggel tartozunk. Szeretettel, odafigyeléssel és példamutatással kell mellettük állnunk, átsegíteni őket a kamaszkor nehézségein. Mindenki jó valamiben, ezt kell észrevennünk.

Arra törekszem, hogy tanítványaim önmagukkal szemben igényes, szociálisan érzékeny, kritikusan gondolkodó, tudásra vágyó emberré válhassanak.

Fontosnak tartom, hogy tudják és érezzék, hogy elballagásukat követően is bármikor megkereshetnek és számíthatnak rám.”

Bárány Zsolt Béla, Debreceni Református Kollégium Dóczy Gimnáziuma

„Pedagógusként akkor vagyok igazán eredményes a munkámban, ha azt nem korlátozom a nevelésre és az ismeretek átadására. A tapasztalatom az, hogy minden iskolában – és azon kívül is – szükség van egy olyan támogató rendszerre, amelyben a tanulók és tanárok bátran kérhetnek segítséget. Tévhit, hogy csak a tanulók igénylik a személyre szabott figyelmet. Mi, tanárok is rengeteget profitálhatunk a tanítványaink, illetve kollégáink visszajelzéseiből, a közvetlen beszélgetésekből.”

Kalydi György, Győri SZC Baksa Kálmán Két Tanítási Nyelvű Gimnázium

„A jövőbe be kell fektetni és a legjobb befektetés, amit egy ország csinálhat, az a fiatalság nevelése.” (Oláh György Nobel-díjas kémikus)

Terjékíné Tóth Edit Aranka, Szolnoki SZC Pálffy-Vízügyi Technikum

„A pedagógus feladata csak a vezetés, az útmutatás: ő csak segít, szolgál, míg a gyermek személyisége a maga erejénél fogva fejlődik, mert a gyermek maga cselekszik.” (Maria Montessori olasz orvosnő, pedagógus és pszichológus, a róla elnevezett pedagógiai-pszichológiai iskola megalkotója)

Az ünnepi eseményt zenei produkciók kíséreték, Antonin Dvořák, Erroll Garner, Wolfgang Amadeus Mozart, Claude Debussy, Fritz Kreisler, Tomlin Leckie műveinek interpretálásában közreműködött *Ouanphanivanh-Kiss Noémi* hegedűn, *Szakács Zoltán* zongorán, valamint *Szántay Csaba* szájharmonikán. Valamennyien a Richter tudományos munkatársai. Személyükkel bebizonyosodott, hogy a tudományt és a művészetet egyaránt lehet magas szinten, szenvedéllyel művelni.

Gratulálunk a díjazottaknak!

Fogarasi József

Zechmeister László előadói díj – 2023

2023. november 17-én második alkalommal rendezte meg a Magyar Tudományos Akadémia Kémiai Biológiai Munkabizottsága a Zechmeister Lászlóról elnevezett előadói versenyt, ahol a kutatásaikat a kémia és a biológia határterületén végző doktorandusz- és doktorjelölt-hallgatók mutathatták be eredményeiket. Az MTA Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat részeként,

A PAB-székház

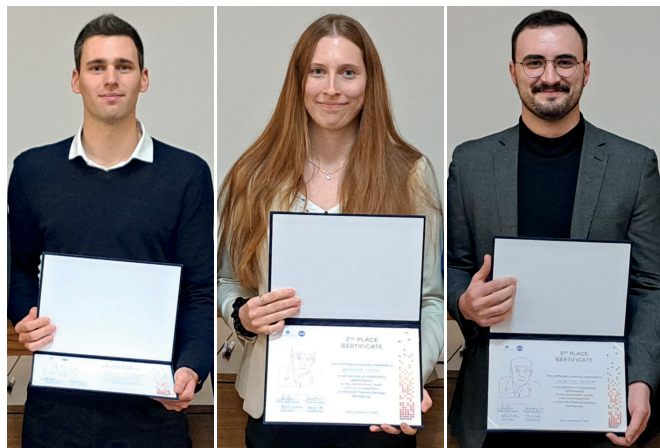
idén az MTA Pécsi Területi Bizottsága (PAB) adott otthont a rendezvénynek, hogy az eseménnyel a névadó életpályája előtt tisztelgő díj mellett az általa alapított Kémiai Intézet 100. évfordulójára is emlékezzünk. *Kele Péter* munkabizottsági elnök nyitó szavai után *Kovács L. Gábor* PAB-elnök és *Kégl Tamás* a PAB Kémiai Szakbizottságának elnöke köszöntötte a versenyzőket. Ezt követően *Deli József* ismertette meg a hallgatóságot Zechmeister munkásságával és fordulatokban gazdag életének egyes eseményeivel, ahol a kutató mögött megbúvó emberről is képet kaphattunk. A megnyitó köszöntések és előadás után kezdődött a hivatalos program, ahol az előadók kiváló angol nyelvű előadásokat tartottak, és a prezentációkat követő vitában is nagyszerűen megállták a helyüket, alaposan megnehezítve a *Keserű György Miklós* (HUN-REN TTK) elnökletével működő, *Bösze Szilviából* (HUN-REN-ELTE-Peptidkémiai Kutatócsoport), *Monostory Katalinból* (HUN-REN TTK) és *Szántay Csabából* (Richter Nyrt.) álló bírálóbizottság dolgát.

A versenyben nyújtott teljesítményeken túl az ebédszünetben el-elcsíptett könnyedebb beszélgetések vagy a tapasztaltabb pályatársakhoz intézett kérdések nem hagytak kétséget a fiatal tehetségek szakmai elhivatottsága felől. A *Richter Gedeon Nyrt.* és a *Magyar Kémikusok Egyesületének* támogatásával megvalósult, elsősorban az előadói és vitakészséget értékelő szakmai esemény

egyediségét fokozták Szántay Csabának a kutatómunka személyes, olykor jellemformáló hatásaira vonatkozó kérdései. Hosszas egyeztetést követően **Závoti Olivér**, **Demeter Flóra** és **Ferentzi Kristóf** vehették át az I. II. és III. helyezettnek járó okleveleket és a *Richter Nyrt.* nagylelkű felajánlásának köszönhetően a 250, 175 és 100 ezer Ft értékű pénzjutalmakat. Az oklevél Zechmeister László stílizált portréján kívül a munkásságához köthető, a szerves kémiában általa bevezetett kromatográfiára és a karotinoidokra utaló motívumokat jelenít meg.

A nyerteseknek járó oklevél

A díjazottak: Závoti Olivér, Demeter Flóra, Ferentzi Kristóf

Az eredményhirdetést követően Keserű György, a bírálóbizottság elnöke méltatta az előadók kiválóságát, elhivatottságát. Szántay Csaba pedig a kutatómunka személyes élményeinek, és az eredmények közérthető interpretálásának jelentőségére hívta fel a figyelmet mely aspektusok a jövő évi kiírásban már szerepelni fognak.

Kele Péter munkabizottsági elnök zárszavában kiemelte, hogy az idén második alkalommal megrendezett előadói verseny méltó ünneplése volt a magyar tudománynak. A tavaly először, hagyományteremtő céllal megrendezett díjnak máris presztízsértéke van, ami elsősorban a kiemelkedően magas színvonalnak köszönhető erősen kompetitív mezőnynek tudható be.

Gratulálunk a nyerteseknek és minden résztvevőnek!

Kele Péter

az MTA Kémiai Biológiai Munkabizottság elnöke

Németh Krisztina

az MTA Kémiai Biológiai Munkabizottság titkára